

ABSTRAKT

Diplomová práca predstavuje slovenskú menšinu v štátoch bývalého Uhorska, so zameraním na slovenskú menšinu v Báčskom Petrovci. Pozorovaná slovenská menšina sa nachádza v nasledovných krajinách: Maďarsko, srbská Vojvodina, Chorvátsko, Rumunsko. Výskum je urobený v štyroch dimenziách, v historicko-geografickej, v zameraní na súčasný stav, formovanie a udržanie identity menšiny a pri anketových šetreniach prevedených v slovenskej komunite v Báčskom Petrovci a medzi Srbmi v Novom Sade. Cieľom práce je poskytnúť komplexnú analýzu sociálnej a kultúrnej situácie Slovákov v nástupníckych krajinách Uhorska, kam slovenskí migranti prúdili po porážke Osmanskej ríše hlavne od 17. do 19. storočia. Sú predstavené regióny, kde mala slovenská menšina významné zastúpenie ako aj situácia slovenskej menšiny v týchto regiónoch v priebehu času. Najvýznamnejšie regióny, ktoré si zachovali slovenský ráz do súčasnosti, sú Južná Báčka a Južný Banát vo Vojvodine, Piliš, Békeš a pohorie Buk v Maďarsku a Bihorské vrchy v Rumunsku. Podľa posledných sčítaní ľudu sa k slovenskej národnosti v pozorovaných oblastiach prihlásilo 96,3 tisíc ľudí, čo však nepredstavuje ani polovicu pôvodného počtu Slovákov v Maďarsku pred sto rokmi. Bola zistená vysoká asimilácia vo všetkých pozorovaných regiónoch. Dôležitú časť práce tvorí vymedzenie slovenskej identity v ohľade na etnickú a národnú príslušnosť. Až do konca existencie Uhorska prevládala u značnej časti slovenskej populácie národnosť uhorská (*Natio Hungarica*) a len etnicita bola slovenská, preto veľké percento Slovákov v Maďarsku nikdy nedeklarovalo slovenskú národnosť. Naopak v krajinách, kde sa Slováci ocitli na nových územiach, mohol sa u nich vytvoriť pocit odlišnosti, čo podnietilo aj sformovanie odlišnej národnosti. Význam pri formovaní a udržaní identity mali hlavne jazyk, náboženstvo, politika, umenie a neskôr aj národnosť. Kde národnosť nebola vytvorená a kde štát neposkytoval etnické kultúrne zabezpečenie, tam prišlo k úpadku minority. Čo sa týka Vojvodiny, konkrétne Báčskeho Petrovca, vládne tu priateľská atmosféra medzi Slovákami a Srbmi a z oboch strán boli uvádzané nadštandardné vzťahy. Z výskumu vyplynulo, že Vojvodina je multietnickým územím s výbornými zákonmi na podporu menšín ako aj vzťahmi medzi menšinami, podobne aj Rumunsko. Ak sa majú kedysi početné slovenské menšiny v Chorvátsku a Maďarsku zachovať, mali by si zobrať príklad z iných krajín, kde likvidácia menšín neprebíha a sú im zaručené menšinové práva.

Kľúčové slová: etnicita, identita, región, národnosť, asimilácia, Slováci